

Remissvar avseende förslag till revidering av Socialstyrelsens allmänna råd (2020:17) om tillämpning av förordningen (2020:163) om tillfälligt förbud mot besök i särskilda boendeformer för äldre för att förhindra spridningen av sjukdomen covid-19

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är positiv till det lämnade förslaget om det allmänna rådet. Det allmänna rådet ger ett stöd till verksamheterna i deras arbete beträffande undantag från besöksförbud.

IVO vill framföra nedanstående synpunkter.

Konsekvensutredning

2. Beskrivning av problemet och vad Socialstyrelsen vill uppnå

Andra stycket - IVO menar att en boende inte ska behöva uppleva ensamhet och social isolering när man bor på ett särskilt boende för äldre. Enligt socialtjänstlagen 2001:453 5 kap. 4 §, SoL, (värdegrund) ska verksamheten verka för att äldre människor får möjlighet att leva och bo under trygga förhållanden och ha en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra. Personalen ska se till att de boendes behov av social samvaro tillgodoses på det särskilda boendet även under rådande pandemi. Utifrån ovanstående anser IVO att en del i den sociala samvaron innefattar att personalen hjälper de boende att ha kontakt med sina närstående, utifrån fler sätt än säkra besök t.ex. genom telefon och videolänk.

Fjärde stycket rad åtta, meningen Närstående har också en viktig roll i den dagliga omsorgen. - IVO ser en risk i att använda ordet *har* då det inte medger variationer i hur viktig anhörigrollen är. IVO anser därför att *kan ha* är lämpligare val av ord. Ordvalet "den dagliga omsorgen" är enligt IVO missvisande då det är personalen som ger omsorg. Anhörigas delaktighet i den äldres liv kan däremot vara ett stöd för den äldre.

Åttonde stycket (sista stycket) – IVO anser att man inte kan ha ett resonemang om att närstående avlastar personalen i det dagliga arbetet i den grad att det påverkar kostnadseffektiviteten. Närstående har ingen skyldighet att avlasta personalen i deras arbete. Närståendes delaktighet i den äldres liv kan däremot vara av stor vikt för den äldre.

Allmänt råd

Planering för säkra besök

IVO menar att det behöver förtydligas att även besök utomhus ska vara säkra samt att rutinerna som verksamhetschefen ska ta fram gäller både vid besök inomhus och utomhus.

Stödja kontakt med närstående

IVO anser att texten kan tolkas som att alla som *önskar* fysiska besök av närstående har rätt till det under rådande besöksförbud. Det allmänna rådet skulle kunna preciseras till att avse *behov* av kontakt genom fysiska besök.

Omständigheter för att medge undantag för besöksförbud

IVO anser att stycket om besök utomhus är svårtolkat. Besöksförbud gäller och vi tycker att en tydligare beskrivning behöver finnas för i vilka fall undantag kan göras. I och med att besök i första hand bör ske utomhus kan det vara lämpligt att denna text kommer direkt under rubriken.

IVO tycker det är olämpligt att peka ut en specifik diagnos, demenssjukdom, som kan ge oro då det finns många andra diagnoser och tillstånd där oro förekommer. IVO anser att det räcker med att specificera sjukdom som kan ge oro.

Stycket som börjar med meningen En boendes starka oro... bedömer IVO som otydlig i sin placering avseende om det riktar sig till inomhusbesök, utomhusbesök eller både och. IVO anser att innehållet i detta stycke bör rikta sig till besök både inomhus och utomhus.

Beträffade stycket med de två strecksatserna om omständigheter som kan motivera undantag från besöksförbud utomhus påtalar IVO att äldre enligt SoL har rätt till en aktiv och meningsfull tillvaro i gemenskap med andra och det är verksamhetens ansvar att tillgodose detta. IVO ställer sig tveksam till att uttrycka att närstående deltar i omsorgen av den boende då det är personalen som har ansvar över vård- och omsorgsarbetet, se IVO:s resonemang under rubriken Konsekvensutredningen.

Beslut i detta ärende har fattats av enhetschefen Mari-Ann Larsen. I den slutliga handläggningen har inspektören Anna Börjesson och avdelningsjuristen Marie Jakobsson Randers deltagit. Inspektören Pernilla Hedin har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Mari-Ann Larsen

Pernilla Hedin